

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

01.04. 2024. – 05. 04. 2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

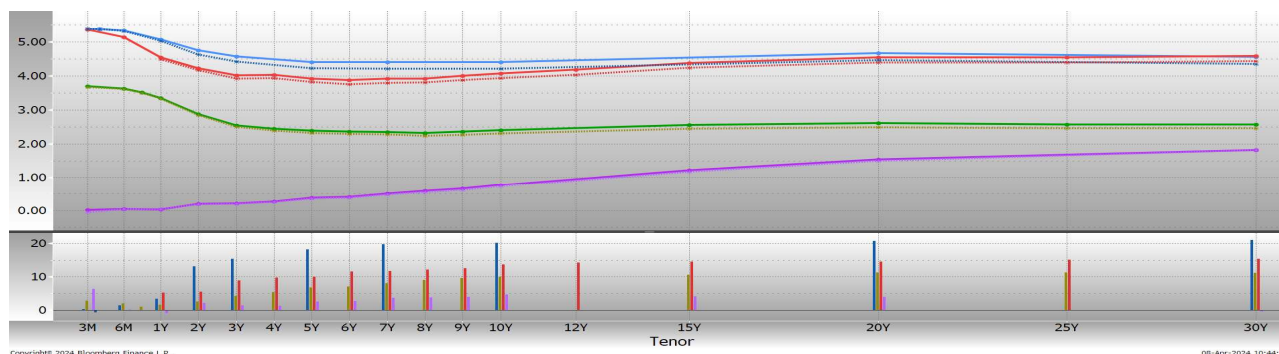

Sarajevo, 08. 04. 2024. godine**TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA**
01.04. 2024. – 05. 04. 2024.**Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice**

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	29.3.24	-	5.4.24	29.3.24	-	5.4.24	29.3.24	-	5.4.24	29.3.24	-	5.4.24
2 godine	2,85	-	2,88	↗	4,62	-	4,75	↗	4,17	-	4,22	↗
5 godina	2,32	-	2,39	↗	4,21	-	4,39	↗	3,82	-	3,92	↗
10 godina	2,30	-	2,40	↗	4,20	-	4,40	↗	3,93	-	4,07	↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	29.3.24	-	5.4.24	
3 mjeseca	3,680	-	3,708	↗
6 mjeseci	3,603	-	3,623	↗
1 godina	3,343	-	3,361	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 05. 04. 2024. godine (pune linije) i 29. 03. 2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi njemačkih obveznica su u prošlom tjednu povećani između 3 i 10 baznih poena, dok su prinosi italijanskih obveznica povećani između 1 i 14 baznih poena. Financijska tržišta su bila zatvorena zbog praznika na početku tjedna, a u utorak je zabilježen rast prinosa nakon što su investitori smanjili očekivani obim smanjenja referentne kamatne stope Fed. Najveći utjecaj na ovakva očekivanja, a time i na rast prinosa imali su pozitivni ekonomski podaci, posebice podaci sa tržišta rada za tržište SAD. Navedeno je doprinijelo padu očekivanja investitora po pitanju skorijeg smanjenja referentne kamatne stope Fed, što se prelilo i na tržište eurozone. Usprkos tomu, investitori za eurozonu još uvijek očekuju prvo smanjenje kamatnih stopa ECB u lipnju, dok se za sjednicu koja se održava ovog tjedna ne očekuju promjene aktualne monetarne politike. Prema objavljenom zapisniku sa sjednice UV ECB održane u ožujku, članovi UV ECB postaju sve optimističniji oko povratka inflacije na ciljanih 2%. Kretanje inflacije vide kao "ohrabrujuće" prema cilju od 2% i signaliziraju povećanje vjerojatnosti smanjenja kamatnih stopa, iako je na toj sjednici odlučeno da kamatne stope ostanu nepromijenjene.

Predsjednica Lagarde je naglasila pristup koji ovisi o ekonomskim podacima, sa inflacijom koja je još uvijek iznad ciljanih 2%. Nedavni oporavak ekonomske aktivnosti u eurozoni sugerira oprezan pristup ECB, gdje se očekuje prosječan rast BDP-a od 0,5% ove godine. Član UV ECB De Cos je signalizirao da bi ECB mogla započeti sa smanjenjem kamatnih stopa u lipnju zbog trajnog pada inflacije u eurozoni i naglasio je da se najnoviji podaci o inflaciji podudaraju sa prognozama ECB.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja li nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	OŽUJ	2,5%	2,4%	3,1%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	OŽUJ	3,0%	2,9%	3,1%
3.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	OŽUJ	2,4%	2,3%	2,7%
4.	Stopa inflacije – Nizozemska (prelim.)	OŽUJ	2,8%	3,1%	2,7%
5.	Stopa inflacije – Irska (prelim.)	OŽUJ	-	1,7%	2,3%
6.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	VELJ	-8,6%	-8,3%	-8,0%
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	OŽUJ	45,7	46,1	46,5
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	OŽUJ	51,1	51,5	50,2
9.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	OŽUJ	49,9	50,3	49,2
10.	Stopa nezaposlenosti – EZ	VELJ	6,4%	6,5%	6,5%
11.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	VELJ	-	5,5%	5,5%
12.	Stopa nezaposlenosti – Italija	VELJ	7,2%	7,5%	7,3%
13.	Stopa nezaposlenosti – Irska	VELJ	-	4,3%	4,2%
14.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000)	OŽUJ	-	-33,4	-7,5
15.	Maloprodaja – EZ (G/G)	VELJ	-0,8%	-0,7%	-0,9%
16.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	VELJ	-	3,0%	2,5%
17.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	VELJ	-10,1%	-10,6%	-6,2%
18.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	VELJ	-0,1%	-0,8%	0,9%
19.	Industrijska proizvodnja – Španjolska (G/G)	VELJ	-0,4%	1,5%	0,3%
20.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	VELJ	-	-0,3%	0,2%
21.	Odnos deficit i BDP-a – Italija (Q/Q)	IV. kvartal	-	7,2%	7,8%

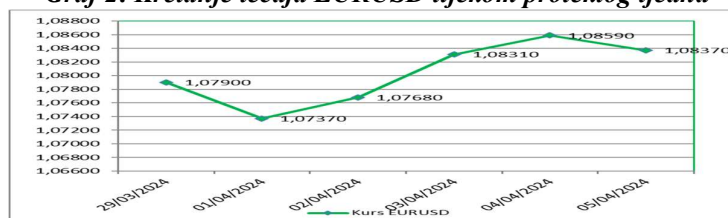
SAD

Objavljivanje pozitivnih podataka sa tržišta rada u SAD i smanjenje očekivanja tržišnih sudionika vezanih za smanjenje referentne kamatne stope Fed-a u lipnju su utjecali na rast prinosa američkih državnih obveznica tijekom proteklog tjedna. Nakon objavljivanja podataka koji su potvrdili snažno tržište rada, vjerojatnost smanjenja kamatnih stopa Fed-a u lipnju je reducirana na 48% sa 62%, što sugerira da do prvog smanjenja možda neće doći prije rujna. Predsjednik Fed-a Powell je signalizirao da centralna banka ima vremena da procijeni podatke i da su joj potrebni jasniji znaci niže inflacije prije nego što smanji kamatne stope. Powell je dodao da nedavni podatci nisu “materijalno promijenili” cjelokupnu sliku. S druge strane, predsjednik Fed-a iz Atlante Bostic je izjavio da bi se Fed trebao suzdržati od smanjenja referentne kamatne stope do kraja 2024. godine. On je ostao pri stavu da bi centralna banka trebala smanjiti kamatne stope samo jednom tijekom godine, te ukazao na fluktuirajuću prirodu inflacije uz predviđanje nastavka stabilnosti BDP-a i zaposlenosti, uz postupni pad inflacije. Daly iz San Franciska je izjavila da su tri smanjenja kamatnih stopa, koje su dužnosnici Fed-a najavili prošlog mjeseca, razumna, iako trenutačno nije hitno otpočeti sa smanjenjima. Predsjednica Fed-a iz Clevelanda Mester je istakla da još uvijek smatra da su tri smanjenja kamatnih stopa vjerojatno prikladna ove godine, ali da je “teško pitanje” da li će biti potreban manji broj smanjenja. Mester je ranije izjavila da želi vidjeti više dokaza da inflacija ide silaznom putanjom prije nego što Fed počne smanjivati stope.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks uslužnog sektora F	OŽUJ	51,7	52,3
2.	ISM indeks uslužnog sektora	OŽUJ	52,8	51,4
3.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite	29. ožuj.	-	-0,6%
4.	Trgovinska bilanca (u mlrd USD)	VELJ	-67,6	-68,9
5.	Potrošački krediti (u mlrd USD)	VELJ	15,0	14,13
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	30. ožuj.	214.000	221.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	23. ožuj.	1.811.000	1.791.000
8.	ADP indeks promjene broja zaposlenih	OŽUJ	150.000	184.000
9.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	OŽUJ	52,5	51,9
10.	Potrošnja građevinskog sektora (M/M)	VELJ	0,7%	-0,3%
11.	ISM indeks prerađivačkog sektora	OŽUJ	48,3	50,3
12.	Stopa nezaposlenosti	OŽUJ	3,8%	3,9%
13.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor	OŽUJ	214.000	303.000
14.	Promjena zaposlenih privatni sektor	OŽUJ	170.000	232.000
15.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor	OŽUJ	3.000	0

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,0790 na razinu od 1,0837.

VELIKA BRITANIJA

Prerađivački sektor Velike Britanije je u ožujku doživio prvi ukupni rast aktivnosti u posljednjih 20 mjeseci, vođen oporavkom tražnje na domaćem tržištu, što signalizira potencijalni kraj prošlogodišnje blage recesije. Ovo je prvi put od lipnja 2022. godine da je indeks premašio graničnu razinu od 50 poena. Drugi ekonomski pokazatelji u Velikoj Britaniji također ukazuju na bolji početak 2024. godine, nakon recesije koja je zabilježena u drugoj polovini 2023. godine. Dok se broj zaposlenih nastavio smanjivati, troškovi inputa su porasli najbržim tempom u godini, što je dovelo do toga da su tvrtke povećale cijene, dijelom zbog poremećaja u isporuci u Crvenom moru koji su produžili vrijeme isporuke.

Istraživanje BoE je pokazalo da tvrtke u Velikoj Britaniji očekuju niže prodajne cijene i rast plaća u narednoj godini, ukazujući na ublažavanje inflatornih pritisaka. Očekivanja za rast plaća u narednih 12 mjeseci su smanjena na 4,9%, najniže od lipnja 2022. godine, dok su očekivanja za rast prodajnih cijena smanjena na 4,1%, najniže od listopada 2021. godine. Istraživanje je važan pokazatelj cjenovnih pritisaka i očekuje se da će pad očekivanja rasta plaća podržati stav da će BoE moći početi smanjivati kamatne stope sredinom 2024. godine.

Cijene kuća u Velikoj Britaniji su u ožujku neočekivano smanjene za 1% u odnosu na veljaču, čime je prekinut petomjesečni trend rasta. Hipotekarni zajmodavac Halifax pripisuje ovaj pad rastućim troškovima pozajmljivanja. Međutim, cijene su ostale za 0,3% više nego prethodne godine, ali niže od očekivane razine. Uprkos povećanju stopa na hipoteke, potražnja za stanovima ostala je snažna, a broj odobrenih hipoteka u veljači je bio veći nego što se očekivalo.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno	Prethodni
				stanje	period
1.	Broj odobrenih hipoteka	VELJ	56.500	60.400	56.100
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	OŽUJ	49,9	50,3	47,5
3.	Broj novih registracija (G/G)	OŽUJ	-	10,4%	14,03%
4.	PMI indeks uslužnog sektora F	OŽUJ	53,4	53,1	53,8
5.	Kompozitni PMI indeks F	OŽUJ	52,9	52,8	53,0

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio rast sa razine od 0,8549 na razinu od 0,8575. GBP je aprecirala u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD zabilježio rast sa razine od 1,2623 na razinu od 1,2638.

JAPAN

Tržište Japana je i dalje u iščekivanju znakova potencijalne intervencije japanskih vlasti kako se tečaj USDJPY kretao blizu povijesnih razina. Ministar financija Suzuki je izdao oštro usmeno upozorenje za potencijalnu “hrabru akciju” kada je USDJPY dostigao najvišu razinu u posljednje 34 godine. Izjavio je da će poduzeti odgovarajuće akcije protiv veoma volatilnog kretanja JPY i da nastavlja promatrati kretanje deviznih tečajeva sa velikim osjećajem hitnosti. Nekadašnji najviši valutni diplomata Yamazaki sugerira da bi vlast mogla da intervenira ukoliko JPY u odnosu na USD padne znatno ispod razina 152, kako bi se spriječila daljnja eskalacija, budući da bi ostavljanje takvih povećanja bez nadzora moglo naštetiti kredibilitetu vlasti Japana. Nakon komentara ministra financija Suzukija u vezi sa deviznim tečajem, premijer Kishida je u petak izjavio da su prekomjerna kretanja valuta nepoželjna i da Vlada Japana pomno prati kretanje valuta, te da će poduzeti odgovarajuće mjere ukoliko devizna kretanja budu pretjerano volatilna. Dodao je da očekuje da BoJ upravlja svojom politikom fleksibilno imajući u vidu politiku Vlade, pojašnjavajući da kontrola valuta nije cilj monetarne politike BoJ. Guverner BoJ Ueda je istakao da postoji potencijal za povećanje kamatnih stopa u drugoj polovini 2024. godine, sugerirajući da bi zamah inflacije mogao ojačati. Naveo je i da će vjerojatnost postizanja ciljane inflacije BoJ postepeno rasti od ljeta do jeseni. Nekadašnji član Odbora BoJ Sakurai je izjavio da će BoJ vjerojatno sačekati do jeseni prije razmatranja ponovnog povećanja kamatne stope. Prema njegovom mišljenju, stabilan proces normalizacije politike će vjerojatno početi sljedeće godine uz potencijalno povećanje kamatne stope od 25 baznih poena svakih šest mjeseci. Jasna tranzicija ka normalizaciji će uslijediti u fiskalnoj 2025. godini, sve dok ekonomija bude na zadovoljavajućoj razini. Stavovi Sakurai su u suprotnosti sa stavovima pojedinih promatrača BoJ koji očekuju da će se ranije krenuti sa povećanjem kako bi se smanjio jaz između kamatnih stopa Japana i SAD.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno	Prethodno
				stanje	razdoblje
1.	Tankan indeks prerađivačkog sektora	I. kvartal	10	11	13
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	OŽUJ	-	48,2	47,2
3.	PMI indeks uslužnog sektora F	OŽUJ	-	54,1	52,9
4.	Kompozitni PMI indeks F	OŽUJ	-	51,7	50,6
5.	Monetarna baza (G/G)	OŽUJ	-	1,6%	2,4%
6.	Vodeći indeks P	VELJ	111,6	111,8	109,5
7.	Koicidirajući indeks P	VELJ	110,9	110,9	112,1

JPY je tijekom proteklog tjedna blago deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 163,30 na razinu od 164,32. JPY je blago deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 151,35 na razinu od 151,62.

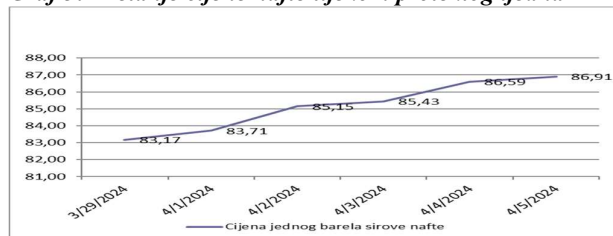
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 83,17 USD (77,04 EUR).

Proteklog tjedna cijena ovog energenta je imala tendenciju rasta uslijed naznaka kontinuiranih rezova proizvodnje OPEC+ i eskalacije geopolitičkih tenzija u Ukrajini i na Bliskom istoku, zajedno sa padom broja američkih platformi koje su smanjile isporuke sirove nafte. Usprkos neočekivanim porastima zaliha sirove nafte i benzina u SAD, o kojima je ranije izvještavano, analitičari predviđaju blagi deficit na globalnom tržištu nafte, što će vjerojatno podržati cijenu nafte u budućnosti. U utorak je cijena nafte povećana, nakon što su snažni podaci o proizvodnji iz SAD i Kine povećali očekivanja investitora vezana za potražnju ovog energenta. Osim toga, rastuće tenzije na Bliskom istoku, nakon što je Iran obećao osvetu za izraelski zračni napad na njegovo veleposlanstvo u Siriji, zajedno s izvješćima da će meksička državna naftna kompanija Pemex ograničiti izvoz, nastavili su podržavati cijenu ovog energenta sredinom tjedna. U srijedu i četvrtak je cijena nafte nastavila bilježiti rast jer je OPEC+ nastavio sa smanjenjem snabdijevanja ovim energentom, dok su zalihe sirove nafte u SAD, prema izvješću Američkog instituta za naftu, zabilježile značajan pad. Navedeno je u suprotnosti sa zvaničnim podacima EIA prema kojima su zalihe sirove nafte zabilježile rast za 3,2 milijuna barela usprkos očekivanom smanjenju za 1,5 milijuna barela dnevno. Spremnost Izraela za mogući iranski napad, nakon napada na diplomatski kompleks te zemlje u Siriji, potakla je strah od šireg sukoba u tom regionu, a što je utjecalo na nastavak rasta cijene nafte. Analitičari Goldman Sachsa očekuju da bi cijena nafte mogla rasti do razine od 100 USD po barelu, ukoliko tenzije na Bliskom istoku i u Ukrajini nastave jačati.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 86,91 USD (80,20 EUR). Cijena nafte je povećana u odnosu na prethodni tjedan za 4,50%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

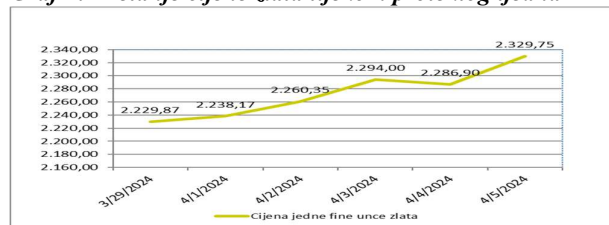

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.229,87 USD (2.066,61 EUR).

Cijena zlata je u prošlom tjednu bilježila rast, dostigavši nove rekordne razine, vođena snažnom potražnjom za zlatom kao aktivom sigurnog utočišta. Na kvartalnoj razini cijena ovog plemenitog metala je zabilježila rast od preko 8%, što je drugi uzastopni kvartal da cijena zlata bilježi rast. Rast i širenje geopolitičkih tenzija na Bliskom istoku nakon što je Izrael počeo napade na Siriju, ključni su čimbenici koji doprinose rastu cijene zlata. U utorak je cijena zlata nastavila bilježiti rast, nakon objavljivanja ekonomskih podataka u SAD, koji su doveli do deprecijacije USD. Doprinos rastu cijene ovog plemenitog metala dale su i izjave dužnosnika Fed-a, koji su naglasili da i dalje očekuju da će Fed smanjiti kamatne stope tri puta u 2024. godini. Na rast cijene zlata sredinom tjedna utjecali su smanjenje prinosa američkih državnih obveznica i deprecijacija USD nakon objavljivanja lošijeg od očekivanog ISM indeksa uslužnog sektora. Najnoviji podaci koje je objavio World Gold Council su pokazali da su centralne banke nastavile povećavati svoje zlatne rezerve u veljači, što predstavlja akumulaciju deveti mjesec zaredom. Jačanje geopolitičkih tenzija na Bliskom istoku je ključni čimbenik koji je utjecao na rast cijene ovog plemenitog metala krajem tjedna. Kina je u ožujku, 17. mjesec zaredom, nastavila kupovati zlato, pošto su njezine ukupne devizne rezerve porasle na najvišu razinu od kraja 2015. godine. Zlatne poluge koje drži Narodna banka Kine porasle su prošlog mjeseca za 0,2% na 72,74 milijuna trojnih unci.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.329,75 USD (2.149,81 EUR). Cijena zlata je povećana za 4,48% na tjednoj razini.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja li nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.